

63

Finansministeriet. København, den 26. november 2002.

- a. Finansministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til at ændre virksomhedsregnskabet, således at det opbygges med en beretning, en målrapportering og en rapport om det finansielle regnskab og fremover skal være enklere, kortere og mere fokuseret end den eksisterende ordning. Samtidig anmodes om Finansudvalgets tilslutning til at ændre navnet til årsrapport, og at fremtidige ændringer af den statslige årsrapport sker inden for rammerne af statsregnskabsloven med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger efter forudgående orientering af Finansudvalget. Den nye ordning vil være gældende fra regnskabsåret 2003 og vil være frivillig for regnskabsåret 2002.
- b. Finansministeren forelagde med aktstykke 117 af 5. december 2000 forslag til justering af virksomhedsregnskabsordningen. Formålet var bl.a. at gøre kravene til den gældende ordning mindre komplekse og detaljerede og samtidig udbrede ordningen til at gælde alle statslige institutioner. Finansudvalget stillede ved den lejlighed en række spørgsmål til ordningen og de foreslåede ændringer. I konsekvens heraf trak finansministeren aktstykket ved brev af 21. september 2001 til Finansudvalget. Samtidig igangsatte ministeren et arbejde med det formål at udarbejde forslag til en ny revideret rapporteringsordning til forelæggelse for Finansudvalget i efteråret 2002. Den reviderede ordning skulle være mere enkel, kortere, mere regnskabsorienteret og tæt koblet til den administrative mål- og resultatstyring.

Forslag til ny rapporteringsordning for statslige virksomheder indeholder følgende elementer:

1. Virksomhedsregnskabet navn ændres til årsrapport.
2. Årsrapporten skal primært være målrettet ressortdepartementerne, Rigsrevisionen og Finansministeriet, der har mulighed for at bestille yderligere informationer til årsrapporterne i form af bilag. Årsrapporterne sendes herudover til orientering til Finansudvalget.
3. Alle statslige virksomheder og selvejende institutioner med tæt kobling til staten skal udarbejde årsrapport. Departementer skal som udgangspunkt ikke udarbejde årsrapport, kun i de tilfælde, hvor departementet varetager udadvendte og driftsmæssige opgaver i betydeligt omfang, skal det udarbejde årsrapport for denne del af opgaverne.
4. De nuværende regler revideres og forenkles, så årsrapporten i forhold til virksomhedsregnskabet bliver kortere med en længde på ca. 10-15 sider, og således at afrapporteringen fremtræder mere fokuseret. Der skal afrapporteres på alle eksterne mål, dvs. mål, som fremgår af finansloven eller er aftalt mellem ressortdepartementet og virksomheden, men ikke på virksomhedens interne mål. Antallet af regnskabsoplysninger reduceres.
5. Årsrapporten struktureres omkring en kort beretning, en målrapportering og en rapportering om det finansielle regnskab.
6. Fremtidige ændringer af årsrapporten gennemføres inden for rammerne af statsregnskabsloven med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger.

Årsrapporten er beskrevet nærmere i vedlagte bilag.

Den nye rapporteringsordning vil kunne træde i kraft fra regnskabsåret 2003 og vil være frivillig for regnskabsåret 2002.

Årsrapporten med bilag vil udgøre de statslige virksomheders regnskabsmæssige forklaringer. Såfremt Rigsrevisionen ved indkaldelse af de regnskabsmæssige forklaringer anmoder om særlige redegørelser, der ikke umiddelbart er indeholdt i årsrapporten, vil sådanne redegørelser kunne indgå som bilag i årsrapporten.

Der er mulighed for at søge Finansministeriet om dispensation fra kravet om aflæggelse af årsrapport, ligesom det er muligt at søge om dispensation fra overholdelse af de indholdsmæssige krav til årsrapporten.

- c. I forlængelse af finansministerens skrivelse til Finansudvalget den 21. september 2001 fremlægges aktstykke om en ny og kortere afrapportering for statslige virksomheder.
- d. Forslag til ny rapporteringsordning har været forelagt Rigsrevisionen og samtlige ministerier, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet. Rigsrevisionen og ministerierne finder det generelt hensigtsmæssigt, at der indføres en ny rapporteringsordning, der er kortere, mere fokuseret og tættere koblet til mål- og rammestyringen end den eksisterende ordning.
- e. Under henvisning til ovenstående anmodes om Finansudvalgets tilslutning til at erstatte virksomhedsregnskaberne med en statslig årsrapport med virkning fra regnskabsåret 2003 og frivillig i 2002.

THOR PEDERSEN

/ Anders Nørskov

Til Finansudvalget.

Bilag

Rapporteringsordning for statslige virksomheder

Indhold

1	Overordnede principper for rapporteringsordningen.....	4
1.1	Indledning	4
1.2	Den nye rapporteringsordning	4
1.3	Formål	5
1.4	Hvem skal udarbejde årsrapport?	6
1.5	Indhold	6
1.5.1	Beretning.....	6
1.5.2	Målrapportering	6
1.5.3	Regnskab.....	7
1.5.4	Påtegning.....	8
1.6	Regulering af ordningen	8

Overordnede principper for rapporteringsordningen

1.1 Indledning

Virksomhedsordningen blev iværksat som en forsøgsordning for 13 institutioner for 1995. Med Akt 82 4/12 1996 blev regelsættet præciseret og udvidet, samtidig med at forsøgsordningen blev videreført for regnskabsåret 1996 med 69 institutioner. Aktstykket gjorde aflæggelse af virksomhedsregnskab obligatorisk fra og med 1997. Ordningen omfatter statsvirksomheder og institutioner med resultatkontrakt, samt drifts- og tilskudsbevillinger på over 25 mio. kr.

Økonomistyrelsens evalueringer har vist, at udarbejdelse af virksomhedsregnskaber har været et nyttigt element i udviklingen af departementernes og virksomhedernes økonomistyring.

Der er imidlertid også konstateret en række u hensigtsmæssigheder ved virksomhedsregnskabsordningen. Mange virksomhedsregnskaber er blevet for omfattende, og ressourceforbruget ved udarbejdelsen har ofte været omfangsrigt. Endvidere har virksomhedsregnskaberne i for høj grad været af beskrivende karakter og har manglet analyser. Ulemperne hænger bl.a. sammen med, at institutionerne med virksomhedsregnskaberne har forsøgt at tilgodese mange forskellige interessenters behov for information.

I løbet af 2000 tog Økonomistyrelsen således initiativ til at udvide og forbedre ordningen, hvilket resulterede i forelæggelse af aktstykke 117 for Finansudvalget. Aktstykket gav anledning til en række drøftelser i Finansudvalget, og udvalget stillede en række spørgsmål til finansministeren. Efter et samråd i Finansudvalget med statsrevisorerne og rigsrevisor valgte finansministeren ved brev af 21. september 2001 at trække aktstykket.

Af brevet fremgik, at der ville blive igangsat et arbejde med det formål at udarbejde forslag til en ny, enklere form for årlig rapport, kortere og mere regnskabsorienteret og tæt koblet til den administrative mål- og resultatstyring. Rigsrevisionen ville blive inddraget i arbejdet.

Efterfølgende har Finansministeriet og Rigsrevisionen aftalt et kommissorium for arbejdet, hvor efter en ny årlig rapporteringsordning for statslige virksomheder skal være:

- enklere og mindre bureaukratisk end den nuværende
- kortere og mere regnskabsorienteret og tæt koblet til mål- og resultatstyringen
- opbygget efter en struktur, hvor afrapporteringen fremtræder mere fokuseret og analyserende med hensyn til opnåede resultater og ressourceforbrug

Årsrapporten skal være virksomhedens årlige afrapportering, der erstatter det nuværende virksomhedsregnskab. Fokus i årsrapporten er afrapporteringen af årets faglige og finansielle resultater. Årsrapporten skal i udgangspunktet indeholde de oplysninger, der er nødvendige for Rigsrevisionens efterfølgende revision. For de faglige resultater gør det sig gældende, at der kun afrapporteres på eksternt fastsatte mål. De primære modtagere og brugere af årsrapporten er ressortdepartementet, Rigsrevisionen og Finansministeriet.

1.2 Den nye rapporteringsordning

Den nye rapporteringsordning for statslige virksomheder bygger på princippet om, at virksomhederne kun skal afrapportere på regnskabets hovedtal (herunder overholdelsen af særlige bevillingsregler) samt på eksternt fastsatte mål. Eksterne mål for en virksomhed er mål, som er aftalt med eller fastsat af en anden part end virksomheden. Det betyder, at mål, som virksomheden fx selv har fastsat i interne kontrakter, ikke skal afrapporteres i årsrapporten. Eksterne mål fremgår bl.a. af resultatkontrakter og finansloven. Dermed skulle koblingen til mål- og resultatstyringen blive tydeligere.

I den nye rapporteringsordning er minimumskravene reduceret væsentligt, og samtidig er ordningen kendetegnet ved, at der tages udgangspunkt i ressortdepartementets, Rigsrevisionens og Finansministeriets behov for nøgleinformation om de statslige virksomheder. De indholdsmæssige krav til årsrapporten skal dække disse direkte brugeres behov for information.

Årsrapporterne skal fortsat være offentligt tilgængelige, så andre interessenter har adgang til information om de statslige virksomheders økonomiske og faglige resultater.

Konkret kan en ny rapporteringsordning for statslige virksomheder bestå af to adskilte rapporteringselementer, jf. tabel 1.

Tabel 1. Virksomhedens rapporteringselementer

Rapporteringselement	Status	Hvem bestemmer rammerne for indholdet?	Primær modtager
Årsrapport	Obligatorisk	Finansministeriet/ Økonomistyrelsen	Ressortdepartement Rigsrevisionen Finansministeriet
Bilag til årsrapport	Virksomheden kan ikke selv tilføje bilag.	Ressortdepartementet, Rigsrevisionen og evt. Finansministeriet	Ressortdepartement Rigsrevisionen Finansministeriet

Det skal være obligatorisk for alle statslige virksomheder at udarbejde en ensartet årsrapport på baggrund af retningslinjer fastsat af Finansministeriet. Departementer skal som udgangspunkt ikke udarbejde årsrapport, men det kan være relevant i de tilfælde, hvor departementet i større udstrækning varetager udførende opgaver.

Hvis et ressortdepartement har behov for særlige informationer, som der ikke af Finansministeriet stilles krav om udarbejdelse af, kan disse kræves medtaget som et bilag til den statslige virksomheds årsrapport. Eksempelvis kunne grønne regnskaber placeres i bilagsdelen. Hertil kommer, at bilag kan være obligatoriske, hvis Finansministeriet beder om særlige redegørelser. Med hensyn til de regnskabsmæssige forklaringer kan Rigsrevisionen anmode om særlige redegørelser, der ikke umiddelbart er indeholdt i årsrapporten, og derfor vil kunne indgå som bilag i årsrapporten.

Det karakteristiske ved bilagsdelen er, at indholdet kan variere fra år til år, og at virksomheden ikke på egen hånd kan tilføje bilag til årsrapporten. For at give virksomhederne det bedste grundlag for at indsamle relevante data og informationer til eventuelle bilag bør det tilstræbes, at krav om udarbejdelse af bilag udmeldes i god tid inden årsrapportårets begyndelse.

Årsrapporten inkl. eventuelle bilag kan opfattes som den statslige virksomheds regnskab, hvor hovedfokus er på afrapportering af økonomiske og faglige resultater.

Virksomhederne kan ud over årsrapporten have behov for at give et bredere billede af deres virksomhed og dermed mere direkte informere andre typer af interessenter (fx samarbejdspartnere, pressen, medarbejderne eller interesseorganisationer). Det kan ske ved udarbejdelsen af en mere eksternt orienteret årsberetning, der er en form for ledelsesberetning, som nogle virksomheder allerede udarbejder i dag. Finansministeriet vil ikke stille krav om udarbejdelse af årsberetninger. På samme måde kan årsrapporten også tænkes suppleret af informationer på virksomhedens hjemmeside med link til uddybende beskrivelser og forklaringer.

Årsrapporterne skal fremsendes til Ressortdepartementet, Rigsrevisionen, Finansministeriet samt Finansudvalget. Det bør tilstræbes, at årsrapporten fremsendes i elektronisk form. Det forudsættes dog, at fremsendelse til Finansudvalget skal ske i papirudgave.

1.3 Formål

Med ressortdepartementet, Rigsrevisionen og Finansministeriet som årsrapportens primære brugere, sammenholdt med virksomhedernes muligheder for at udarbejde en årsberetning til en bredere kreds af interessenter, bliver årsrapportens formålsformulering koncentreret om at styrke økonomi- og resultatstyringen mellem virksomhed og departement.

Det overordnede formål med årsrapporten er således at informere ressortdepartementet, Rigsrevisionen og Finansministeriet om sammenhængen i virksomhedens faglige og økonomiske resulta-

ter, og årsrapporten udarbejdes som et led i mål- og resultatstyringen for at vise koblingen til den økonomiske styring.

Da årsrapporten fokuserer på eksternt fastsatte mål, vil den ikke nødvendigvis give et fuldt dækkende billede af virksomheden.

1.4 Hvem skal udarbejde årsrapport?

Den foreslåede årsrapport fokuserer på regnskabet og de eksternt fastsatte mål. Ressourceforbruget til udarbejdelsen vil derfor være betydeligt mindre end ved de hidtidige virksomhedsregnskaber. Årsrapporten skal udarbejdes af følgende institutioner:

- Alle virksomheder (på baggrund af regnskabsbekendtgørelsens virksomhedsbegreb). Departementer skal som udgangspunkt ikke udarbejde årsrapport, kun i de tilfælde, hvor departementet varetager udadvendte og driftsmæssige opgaver i betydeligt omfang, skal det udarbejde årsrapport for denne del af opgaverne.
- Selvejende institutioner, der har indgået resultat- eller udviklingskontrakt med et ressortdepartement, og selvejende institutioner, der er optaget på bevillingslovene på linje med statslige institutioner.

Der er mulighed for at søge Finansministeriet om dispensation fra kravet om aflæggelse af årsrapport, ligesom det er muligt at søge om dispensation fra overholdelse af de indholdsmæssige krav til årsrapporten.

1.5 Indhold

Årsrapporten vil bestå af følgende kapitler:

- Beretning
- Målrapportering
- Regnskab

Årsrapportens indhold tager udgangspunkt i, at de statslige virksomheders regnskabsaflæggelse fortsat er udgiftsbaseret. I regeringens moderniseringsprogram er det forudsat, at der indføres omkostningsprincipper i staten. Ved overgang til aflæggelse af omkostningsbaserede regnskaber vil nogle af kravene til årsrapportens indhold – og eventuelt struktur – blive ændret. Ændringerne vil primært knytte sig til regnskabsafsnittet, hvor der fx i stedet for udarbejdelse af et driftsregnskab vil skulle udarbejdes en overordnet resultatopgørelse. Målrapporteringen vil også i mindre udstrækning blive berørt, da der skal knyttes nye typer af finansielle oplysninger til målopfyldelsen. Desuden vil beretningsdelen blive berørt.

I det følgende redegøres der på et overordnet niveau for indholdet af årsrapportens kapitler.

1.5.1 Beretning

I beretningen beskrives kort virksomheden og dens hovedopgaver. Virksomheden kan vælge den opdeling af hovedopgaver, som passer den bedst. Opdelingen kan fx struktureres efter de hovedformål, der er angivet i finansloven eller efter resultatkontraktens struktur. Beretningen skal også indeholde en beskrivelse og vurdering af årets overordnede finansielle og faglige resultatet, samt en vurdering af forventninger til de kommende år med udgangspunkt i en eventuel resultatkontrakt. Endelig skal det af en note til beretningen fremgå, hvilke hovedkonti som årsrapporten dækker.

1.5.2 Målrapportering

For at etablere en tættere kobling mellem mål- og resultatstyringen og den årlige afrapportering skal der i målrapporteringen kun afrapporteres på eksterne mål. Eksterne mål for en virksomhed er mål, som er aftalt med eller fastsat af en anden part end virksomheden. Aktivitetsoplysninger, grønt regnskab og videnregnskab skal således kun medtages i årsrapporten, i det omfang virksomheden bruger disse i en styringsmæssig sammenhæng og ressortdepartementet har stillet krav herom i resultatkontrakt eller lignende. Ved udelukkende at afrapportere på eksterne mål vil årsrapporterne

blive kortere end de nuværende virksomhedsregnskaber, og vægten vil i højere grad blive på en fokuseret vurdering af målopfyldelsen frem for på aktivitetsbeskrivelser.

Ved at lade resultatkontraktens eller andre eksternt fastsatte mål være strukturerende for målrappor- teringen opnås en afrapportering, der ligger meget tæt på den faktiske styring, som virksomhe- derne anvender i løbet af året. Det er vigtigt at virksomhederne får et vist frirum mht. fremstillingen af målrappor- tering.

Eksterne mål fremgår typisk af:

- Resultatkontrakter
- Finanslovens anmærkninger
- Anden lovgivning
- Krav fra departementet (fremgår fx af breve, instrukser eller cirkulærer) som ikke er indarbejdet i kontrakterne.

Mål fremsat i direktørkontrakter betragtes som interne mål, og der skal derfor ikke afrapporteres på disse i årsrapporten.

Målrappor- teringen vil være opdelt i to dele. Den første del er kort og dækker samtlige resultatmål, gerne i tabelform. Virksomheden afrapporterer kort om opfyldelsen af alle resultatmål og der kobles oplysninger om økonomi og ressourceforbrug til grupperinger af mål. Der gives en kort vurdering af den samlede opfyldelsesgrad. I den anden del af målrappor- tering går virksomheden i dybden og analyserer væsentlige/strategisk udvalgte resultatmål struktureret efter virksomhedens styring.

1.5.3 Regnskab

Årsrapporten indeholder et regnskabsafsnit, hvor de forskellige regnskabsmæssige oplysninger samles. Formålet med regnskabsafsnittet er at redegøre for virksomhedens samlede finansielle ak- tiviteter ud fra forskellige vinkler.

Regnskabsafsnittet vil bestå af følgende delregnskaber:

- Driftsregnskab
- Bevillingsafregning og akkumuleret resultat
- Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer og tilskudsfinansieret forskning
- Anlægsregnskab
- Tilskudsregnskab
- Personaleregnskab

Driftsregnskab, bevillingsafregning mv.

Driftsregnskab skal give et billede af virksomhedens samlede finansielle situation. Der stilles imidlertid ikke krav om udarbejdelse af et driftsregnskab for hvert hovedformål. I forbindelse med målrappor- teringen er der dog krav om, at der knyttes økonomiske oplysninger til resultatmålene.

Der skal fortsat være en bevillingsafregning i regnskabsdelen, hvor forbruget af årets bevilling angives. Desuden skal der redegøres for det akkumulerede resultat.

Der foretages en gennemgang af årets resultat.

Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer og tilskudsfinansieret forskning

I årsrapporten opgør virksomheden, hvilke ordninger den har for indtægtsdækket virksomhed, gebyrer og tilskudsfinansieret forskning. For hver ordning oplyses der kun om relevante hovednøg- letal. Fx vises det akkumulerede resultat for indtægtsdækket virksomhed for de sidste fire år. Yder- ligere information om ordningerne kan placeres på institutionens hjemmeside.

Anlæg

Anlægsregnskabet er en del af regnskabsafsnittet i årsrapporten. Ifølge den nuværende ordning skal der aflægges regnskab for samtlige igangværende og afsluttede anlægsprojekter opført i finans- lovens anmærkninger.

Kravene til anlægsregnskab reduceres på følgende måde: For igangværende anlægsprojekter skal der udelukkende være en liste/oversigt over projekter med angivelse af starttidspunkt, afslutningstidspunkt, årets udgift og forventet totaludgift. For projekter, der er afsluttet i afrapporteringsåret, skal der udarbejdes en mere uddybende beskrivelse og vurdering af hele projektet.

Endelig kan det overvejes, om der skal tilføjes nye oplysninger vedr. anlæg. Det kunne fx være oplysninger, som er en del af status for private virksomheder, eksempelvis oplysninger om forpligtelser (husleje) og om, hvilke anlæg der ejes.

Tilskud

Tilskudsregnskab er også en del af regnskabsafsnittet i årsrapporten. For samtlige tilskud redegøres for de finansielle aspekter af tilskuddet (bevillinger, tilsagn/udbetalinger mv.).

Kun i de tilfælde, hvor der er opstillet mål for tilskudsaktiviteten, skal der afrapporteres om opnåede resultater. Denne afrapportering vil indgå i målrapporteringen. I de tilfælde, hvor der er fastsat eksterne krav om evaluering af tilskudsordninger, kan der i målrapporteringen kort redegøres for hovedindholdet af udarbejdede evalueringsrapporter.

Med denne model vil virksomhedernes udarbejdelse af tilskudsregnskaber blive lettet. Virksomhederne skal ikke knytte aktivitetsoplysninger til de enkelte tilskudsordninger i selve årsrapporten.

Personale

I årsrapportens regnskabsafsnit indgår der et kort personaleregnskab, hvor der kun oplyses om antal årsværk og personaleomsætning. Antallet af minimumskrav til personaleoplysninger vil dermed blive reduceret. Eventuelle eksterne mål for personale/personalepolitik bør afrapporteres som en del af målrapporteringen.

Regnskabsmæssige forklaringer

Årsrapporten (med bilag) vil udgøre de statslige virksomheders regnskabsmæssige forklaringer. De regnskabsmæssige forklaringer, der ikke direkte fremgår af selve årsrapporten, optages som et bilag til årsrapporten, herunder også regnskabsmæssige forklaringer vedrørende tilskudsordninger.

Særlige redegørelser, som Rigsrevisionen måtte have anmodet om ved indkaldelsen af de regnskabsmæssige forklaringer, der ikke umiddelbart er indeholdt i årsrapporten, vil kunne indgå som bilag i årsrapporten.

1.5.4 Påtegning

Regler vedrørende påtegning af virksomhedsregnskaber bibeholdes, hvilket betyder at årsrapporten påtegnes af virksomhedens ledelse (og evt. bestyrelse) og af ressortministeriets departement.

1.6 Regulering af ordningen

Virksomhedsregnskabet er hidtil primært blevet reguleret ved aktstykker. Ved fremtidige ændringer af den statslige årsrapport sker dette inden for rammerne af statsregnskabsloven med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger efter forudgående orientering af Finansudvalget.